

ХРИСТО ФОТЕВ
ИЗПЪЛКОМЪТ ЗАСЕДАВА

chitanka.info

*Щастливи са родените за тебе,
революцийо, и нека са щастливи!
За щастието на човека трябва
сега да се живее на земята...
Като че беше вчера. На площада,
на мястото на черните паради
и белите молебени, където
си сменяха местата геренала
с владиката във името на Бога
и в името на царя, на площада
тълпата, занемяла, се разкъса
като от мощно рало разорана
и ти премина, вече победила,
и ти премина, много по-достъпна
за хората, които те приеха
като надежда и като присъда.*

*Тогава, помня, почна гроздобера
по пясъчните хълмове и първи
посрещнаха изгряващото слънце
забързалите тютюноберачки...
Изсъхналите пътища звънтяха
под конските копита като златни
и слънчогледа влюбено докосна
с юношеската си глава земята,
която, както каза ти, любима,
принадлежи от днеска на народа.
И ти вървеше, крачеха до теб
сурово партизанските отряди.
Залитаха заплащани до тебе
лежалите за тебе във затвора.
И ти им върна детските усмивки,
откраднатата светлина им върна.
Целуна бавно кървавите устни
на младите си мъртви годеници*

и вдигнала глава, поведе бързо
петима души, всичко издържали,
въведе ги във залата с прозорци,
почупени от изстрелите, после
с портрета на царицата избърна
надве-натри лакираната маса
и бавно на стълбището излязла,
лице с лице с нещастни и щастливи,
извика властно, свила тъмни устни:
— По-тихо! Изпълкома заседава.

Петнадесет години оттогава
денят изгрява и денят замръква.
Растеше бързо нашата държава.
Сънуваше в града си своята жътва.
— По-тихо! Изпълкома заседава —
прошепва портиерката и в мене
като вълна отново се надига
тревогата на първата година...
Пристигнали в селата потъмнели,
във клубовете — бивши кафенета —
говореха от съмнало до тъмно
дошлите вече млади агрономи,
потиснатите селяни мълчаха
като дървета в залата студена.
Мъжете бавно сваляха касети
и бързо се извъръщаха жените.
Докладчика гореше, комуниста
примесваше в едно мечти и цифри,
а те, които вярваха в легенди,
не вярваха на неговите думи.
Аз няма да ги укоря, аз няма
да им напомня първата си болка —
от векове ги смазваше лъжата
на облака, земята и човека...
Най-бедните, пристигнали най-рано,
ги слушаха с унесена усмивка.

Разтърсваше ги със библейска сила
една сега забравена брошура.
И в утрото след тази много дълга,
най-дълга от безсънните им нощи,
най-бедните подкарваха с камшика
конете си към общите обори...
Усмиваха се малко колебливо,
несръчно се шегуваха, нестройно
замлъкваха, когато бригадира
като на сватба викаше високо.
Ах, бригадира — веселяка, — който
сънуваше във глухата си къща
с една жестоко съдържана въздишка
големите очи на своята крава.
А майките ни, рано остарели,
сънуваха хамбарите задръстени.
По пръстите, отдавна изтънели,
се свличаха венчалните им пръстени.
И дълго във нощта, студено строга,
изписани лица върху прозореца,
ни чакаха с голямата тревога
на своята тъжна, смешна Богородица.
А ние не разбирахме тъгата.
Шестнадесетгодишни птици-волници,
мечтаехме, загледани в дъгата,
за тракторите, като за любовници.
И първата машина много стара
възседнахме с такива песни пламенни,
че конника в скалите на Мадара
ни се усмихна с устните си каменни.
Но ние го отминахме в зората
и влюбени, и радостни, и сигурни,
разкъсвахме свободно на земята
веригата от закрещели синори.

Петнадесет години оттогава

денят изгрява и денят замръква.
Растеше бързо нашата държава.
Сънуваше в глада си своята жътва.
— По-тихо! Изпълкома заседава —
прошепва портиерката и в мене
като звезда красиво засиява
една жена със устремени вежди.
А във деня на твоята победа
тя, дъщерята на жетваря, хвърли
буквара си върху земята, плахо
до тебе, революцийо, дотича...
А вятъра люлееше приспивно
вечерната земя подобно люлка.
Тя те погледна, вдигнала свенливо
главата си на тъжна пепеляшка,
и още по-свенливо те помоли
за някакво случайно огледало.
Учудена, ти бързо го подаде
и малката, присвила плътно устни,
се гледа дълго, после се разплака —
тя искаше на тебе да прилича.
А ти, смутена, бавно се приведе,
буквара ѝ на скутите положи,
усмихна се за да ѝ бъде светло,
и малката унесено засрича...

А в пролетните утрини земята —
пробудената — пак си беше същата.
Летяха птици, бликаха цветята
и облаците страстно се прегръщаха.
Светкавиците весело звънтяха
и плахо слънчогледите откликваха.
Под дъбовата тъмносиня стряха
внезапно нови извори избликваха.
А селяните гледаха звездите —
зелените — високо извисените.
И легнали отново във браздите,

*ах, вечните легла на уморените,
загръщаха се като в ямурлуци
с издишването на добрите волове.
Като преди започваха с юмруци
и свършваха с прегръдки своите спорове.
И въпреки че беше много тежко
и нечовешка тази суша яростна,
печалната усмивка на Андрешко
със всяка крачка ставаше по-радостна...
И вечна, под дърветата разлистени,
земята пак ликуваше в мискетите,
непостижима с простите си истини
за влюбените във света — поетите.*

*Петнадесет години оттогава
денят изгрява и денят замръква.
Растеше бързо нашата държава.
Сънуваше в глада си своята жътва.*

*— По-тихо! Изпълкома заседава —
прошепва портиерката, която
почти на пръсти бавно ме повежда
по дългите здрачени коридори.
Насядали по каменната стълба,
мъжете се отдръпнаха да мина.
В очите ни една дъга проблесна —
дълбокото ми сродство с тези хора.
А всичко беше в трескаво движение.
Врати гърмяха, бляскаха зениците.
Едно почти безумно напрежение,
защото зрели викаха пшениците.
Защото беше неговата жътва,
крещеше бригадира, който чака
три дълги дни и три по-дълги ноци
отдавна обещаните комбайни.
Една жена, навярно звеноводка,
и две жени, и три жени високо,*

като че се надпяваха, крещяха —
да не забрави нещо бригадира.
А между всички крачеше човека —
другаря ни — със тази страшна дарба
да ни разсмива лудо и когато
шегата му звучи като присъда...
Той праща веднага кооператора,
за който няма правда във България,
да търси Санчо Панса — губернатора
на Баратария!

Безсилна, портиерката напразно
се молеше за тишина, шептеше.
Спокойни и нестройни, гласовете
се радваха на своята звънка сила.
Тогава на една врата внезапно
една жена спокойно се изправи
и само със очи, като жетварка
смеха пожъна, говора пожъна —
настана тишина. И всеки скочи,
като че ли покълна, за да види
това небе — очите ѝ блестящи,
красивите ѝ устни, тези страстни
и горди устни, строго прозвънтели.
— По-тихо! Изпълкома заседава.
Най-после тука трябваше да дойда,
за да те срещна, бивша пепеляшко.
Аз няма да забравя твоите сълзи
върху едно войнишко огледало.
Изгуби ли го? Може би, когато
си бягала за влака? Или после,
след тези тежки изпити в рабфака?
Навярно от студентската ти чанта
е паднало случайно на земята.
Напразно си го търсила, аз вече
не мога да те различа от тази,
която ти го даде, на която
ти искаше напълно да приличаш...

Това са ти го казали навярно
и тъмните очи на моите братя.
Под своите строги, елегични стрехи
те като птица падали в леглата
и думите заспивали след тези
жестоки часове на всяка жътва.
Потомствени мечтатели — те вече
докосвали с ръце в такива нощи
изгряващите дни, в които няма
да бъде бремене грижата за хляба.
О, тези дни, в които ще престане
телата им земята да разплаква
и да отнема техните усмивки,
красивите им думи да поглъща.
И ти едва тогава си разбрала,
че твоята красота е тяхна сила.
По техните прозорци в ранно утро
си чукала. Те ставали отново
и тръгвали със твоите леки крачки
в полетата и чувствали дълбоко
как слънцето ревнува слънчогледа,
защото се извъръща подир тебе.

А после дълго вънка от съвета
се блъсках с хора, весело затичали.
Излъчващите светлина дървета
ме взеха в своите сенки коленичили.
И може би защото до врата
те гледах дълго със глава замаяна,
отново те видях във тъмнината
на юлското небе като изваяна
от мургавите облаци със дреха,
извезана от янтарни съзвездия,
и чух гласа ти не като утеха,
а дълго чакано възмездие
да пада върху пустите съмнения
и огорчения,

и озлобления.
Да пада върху всяко колебание
и равнодушие,
и оправдание
на глухите,
на слепите,
на мъртвите —
о, този глас със яснота камбанена:
— По-тихо! Изпълкома заседава.
Ах, нека заседава. Нека блясва
на думите му светлата феерия.
Във тази сграда изпълкома властва
и тронът му е моето доверие.
С речта му просто нека заповядва
на всички бедни гордата династия.
Една ли страшна и голяма брадва
се счупи в нашата мечта за щастие.
По-силна от смъртта, тя вече влиза
във къщите ни, още недовършени,
и бавно смъква варварската риза
от нашите души, жестоко кършени
във тези дни на кирки и куршуми...
А ний към други, по-човешки, тичаме.
Тогавя само ще намерим думи,
за да си кажем колко се обичаме.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.